

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Ferenczi Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Ferenczi Mónika ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa [1088 Budapest, Reviczky u. 5., Hiv. sz.: ...] alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. évi július hó 6. napján kelt 24.K.35.208/2009/9. számú ítélete ellen a felperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (azaz tizenötezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2009. június 27-én 8:55 perces kezdettel sugározta „...” rajzfilmsorozatnak a „...” című epizódját (a továbbiakban: perbeli műsorszám), amit korhatárra tekintet nélkül megtekinthető I. kategóriába sorolt. A perbeli műsorszámban a főhős (...) és barátja (...) kipróbálják a vidámparkban a hullámvasutat, azonban a félelmek sorozatát élik át e kaland során.

Az alperesi jogelőd (a továbbiakban: alperes) a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) 41.§-ának (1) bekezdés b) pontja szerinti felhatalmazás alapján hatósági ellenőrzés keretében vizsgálta a perbeli műsorszámot. A 2009. szeptember 4. napján kelt felhívásában a közigazgatási

hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 51.§-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően tájékoztatta a felperest ellenőrzése megállapításairól a perbeli műsorszámmal összefüggésben valószínűsített törvénysértés megjelölésével. A felhívásnak eleget téve a felperes az ügyre vonatkozó érdemi nyilatkozatát benyújtotta.

Az alperes a 2009. október 28. napján kelt ... számú határozatában megállapította, hogy a felperes a perbeli műsorszám téves besorolásával megsértette az Rttv. 5/B.§-ának (2) bekezdését és ezért az Rttv. 112.§-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a sérelmezett magatartás megszüntetésére hívta fel. Az aggályosnak ítélt részek kiemelésével rögzítette, hogy a rajzfilmsorozat epizódjának témaválasztása, feldolgozási módja, a félelemnek mint alaphangulatnak mindvégig domináns jellege és a narrativa bonyolultsága megköveteli az erőteljes érzelmi feszültség tolerálásának képességét, valamint az értelmi fejlettség magasabb szintjét, ezért indokolt lett volna II. kategóriába sorolni a perbeli műsorszámot. Az alperes arra figyelemmel, hogy a műsorszolgáltató tartózkodjon a hasonló jogsértésektől, elegendőnek tartotta a legenyhébb szankció alkalmazását.

A felperes keresetében elsődlegesen eljárási jogszabálysértésekre hivatkozással kérte az alperesi határozat hatályon kívül helyezését. Előadta, hogy az alperes eljárása nem minősül a Ket. 29.§-ának (4) bekezdés c) pontja szerinti folyamatos ellenőrzésnek, ezért nem mentesül a Ket. 29.§-ának (3) bekezdésében meghatározott értesítési kötelezettség alól. Hangsúlyozta, hogy a Ket. 29.§-ának (5) bekezdése azáltal sérült, hogy az alperes értesítése nem tartalmazta az ügyintézési határidőt, az iratokba való betekintés és a nyilatkozattétel lehetőségére vonatkozó tájékoztatást. Az alperes döntése azért is jogszabálysértő, mert abból hiányzik a tényállás és az azt alátámasztó bizonyítékok felsorolása, ezért sérült a Ket. 72.§-ának (1) bekezdés e) pontja. Másodlagos kereseti kérelme jogsértés hiányában az alperesi határozat megváltoztatására és a szankció mellőzésére irányult. A klasszifikáció alapelveit rögzítő 1494/2002. (X.17.) számú alperesi állásfoglalásra utalva - a kiemelt részeket a perbeli műsorszám összehatásának az elemzésével - állította, hogy az alperes tévesen értékelte félelemkeltőnek az egyes jeleneteket, mert azok tartalmi és formai szempontból sem alkalmasak károsan befolyásolni a 0-12 éves korosztály fejlődését. Kiemelte, hogy a 8:58:56-8:59:15-ig tartó jelenetben verbálisan megjelenő hullámvasúton való utazás miatti lehetséges gerinckiszakadás, mint tényleges következmény nem valósul meg, annak semmi realitása nincsen, hiszen a főhős egy gerinc nélküli tengeri szivacs. Utalt arra, hogy a halál csuklyás kaszásként való ábrázolása a kiskorúakban még nem tudatosulhat, hiszen ez a felnőtt kultúra része. Mindezek miatt az alperes által kifogásoltak sem hihetővé, sem valóságosnak nem teszik a perbeli rajzfilm történetét, és ezért az nem kelt félelmet az érintett korosztályban. Hangsúlyozta, hogy a humor a cselekmény és a párbeszéd alapjelentését átértelmezve csökkentette a félelemkeltés esélyét, ugyanakkor a kifogásolt jelenetek kis száma és rövidsége, illetőleg az erőszak-ábrázolás korlátozott módja miatt a perbeli műsorszám messze elmaradt attól a szinttől, amely esetében indokolt lenne a II. kategóriába való besorolás. Ezért jogszerűen járt el, amikor a külföldi gyakorlatnak megfelelően a perbeli

műsorszámot korhatárra tekintet nélkül megtekinthetőnek minősítette, és I. kategóriába sorolta.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a felperesi kereset elutasítását kérte. A felperes eljárási kifogásaival kapcsolatosan kiemelte, hogy folyamatos ellenőrzést végző hatóságnak minősül, emiatt a Ket. 29.§-ában írtak szerint az eljárás megindításáról szóló értesítési kötelezettsége nincs. Ennek ellenére tájékoztatta a felperest az ellenőrzése megállapításairól és lényegében az eljárás kezdő időpontja a nyilatkozattételre felhívó levél kelte (2009. szeptember 4.) volt. Határozata tartalmazta a tényállást, a perbeli műsorszám aggályos jelenetei időrendi sorrendben megjelölésre kerültek, és részletesen kifejtve, jogszabályi rendelkezésekre való hivatkozással alátámasztott indokait a döntése tartalmazta. Hangsúlyozta, hogy a perbeli műsorszám félelemkeltő és agresszív elemeket tartalmazott, ezek feldolgozása meghaladta az ajánlott korosztály érzelmi és értelmi képességeit és alkalmasak lehettek a kiskorú nézők nyugalmanak és biztonságérzetének megzavarására. A műsorszám cselekményének alapkonfliktusát jelentő, a hullámvasúttól való elhatalmasodott félelem és a pániksituáció audiovizuális ábrázolása, a szorongást keltő reakciók bemutatása a kiskorú nézőkben fokozza az emocionális feszültséget. A perbeli műsorszámban előforduló abszurd humor, ironikus játék a kiskorú számára nem érthető, illetve ezek megértéséhez szükség lett volna szülői felügyeletre és magyarázatra. A főszereplők hullámvasúttal kapcsolatos félelmének eltitkolása, mint viselkedési mód negatívan hat a gyermekek személyiség-fejlődésére. Nem tartotta elfogadhatónak azt a felperesi érvelést, miszerint a perbeli műsorszámban a humoros alaphelyzetek ellensúlyozták volna az egyes jelenetek félelemkeltő hatásait, mert ez lényegében az Rttv. kiskorúak védelmét szolgáló rendelkezéseinek fellazulásához vezethet.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint az alperes folyamatos ellenőrzést végez, mivel digitális rendszeren keresztül a valamennyi műsorszolgáltató által mindennap sugárzott minden adás rögzítésre és archiválásra kerül. Ezért a Ket. 29.§-ának (4) bekezdés c) pontja szerinti, az eljárás megindítására vonatkozó értesítés mellőzhető. Utalt arra, hogy az e törvényi kötelezettség hiányában is megküldött, 2009. szeptember 4. napján kelt értesítésben az alperes megjelölte az ügyiratszámot, az ügyintéző személyét és elérhetőségét valamint a tájékoztatás tárgyát. Nem vitatottan e felhívásból hiányzott az eljárás megindítási napnak a feltüntetése, az ügyfajta irányadó ügyintézési határidőről és az iratokba való betekintésről szóló tájékoztatás, azonban ez olyan csekély súlyú hiányosság, volt, hogy az az ügy érdemére nem hatott ki. A hatósági értesítés célja így is megvalósult, a perbeli műsorszámmal összefüggésben az ellenőrzés megállapításairól és a valószínűsített törvénysértésről a felperes tudomást szerzett, erre vonatkozó érdemi nyilatkozatában részletesen kifejtette álláspontját, így a jogérvényesítési lehetősége biztosított volt. Megállapította, hogy az alperes a marasztalás alapjául szolgáló tényállást megfelelő módon feltárta, indokait részletezve kifejtette. Ezért a hatóság által elkövetett eljárási jogsértés csekély súlyára és annak az igényérvényesítésre gyakorolt elenyésző jelentőségére figyelemmel az ügy érdemére is kiható olyan lényeges eljárási hibát nem észlelt,

ami miatt a Ket. 111.§-ára tekintettel az alperesi határozatot hatályon kívül kellene helyezni. Az aggályosnak ítélt műsorrészletek egyértelműen alátámasztották a jogsértést érintően tett alperesi megállapításokat. Egyetértett az alperesnek a határozat indokolásában átfogóan és teljeskörűen, az egyes jeleneteket összességében és részleteiben is értékelő véleményével. A felperes érveivel összefüggésben kiemelte, hogy kifejezetten károsnak és ártalmasnak ítélte a perbeli műsorszám témáját (a történet központi eleme a hullámvasút kipróbálásától való szereplőkön elhatalmasodott félelem és pánikszituáció ábrázolás), mert a hullámvasúttal szemben keltett félelmet a gyerekekben, amely éppen az ő szórakoztatásukra készül. Utalt arra, hogy mivel a felnőtt lakosság nagy többsége fóbiáktól szenved, amelyek kialakulása általában a gyermekkorban gyökerezik és többnyire valamilyen nyomasztó élményhez kötődik, ezért értelmetlen és szükségtelen a gyermekekben a magasságot megtestesítő szórakoztatási eszköz kipróbálásától való alaptalan félelmet kelteni, vagy a már meglévő félelmet erősíteni. A veszélyes dolgoktól való félelemkeltésnek általában az a funkciója, hogy megvédjék a gyermekek testi épségét, egészségét, azonban a magasságtól való félelem ily módon való bemutatása teljes mértékben indokolatlan és káros is. Félelmet keltő elemként értékelte, a hullámvasút kipróbálása miatti gerinckiszakadásra való többszöri utalást, a csuklyás figura megjelenítését, valamint, hogy a főszereplők a hullámvasútról saját kiásott sírjukba estek, mely után élve temették el őket. Mindezen elemek mutatják, hogy a perbeli műsorszám abszurd, ironikus és morbid elemek (humor) jelentek meg, amelyeket a védendő korosztály életkoránál fogva egyáltalán nem érthet meg. Az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésével, ha egy műsorszám bármilyen kis része is alkalmas a félelemkeltésre, vagy azt részleteiben és összességében a 12 éven aluli néző nem értheti meg, vagy félreértheti, akkor a műsorszolgáltató azt nem sorolhatja a I. kategóriába. A felperes ezáltal megsértette a kiskorúaknak az Rttv. 5/B.§-ának (2) bekezdése szerinti védelmét szolgáló rendelkezést, emiatt az Rttv. 112.§-ának (1) bekezdés a) pontja szerinti szankcionálása jogszerű.

A felperes fellebbezésében a kereseti kérelmének megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását kérte. Az alperesi eljárásban elkövetett, az ügy érdemére is kiható lényeges eljárási hibákkal kapcsolatos jogi álláspontját megismételte, és fenntartotta az elsőfokú eljárásban a jogsértés körében előadott érveit. Hangsúlyozta, hogy önmagában a félelem ábrázolása nem teszi a műsorszámot II. kategóriába sorolandóvá, különösen, hogy a 12 éven aluli nézők is könnyen megérthették a történet fikciós jellegét és humorral átszőtt mondanivalóját. A zenei aláfestés és a képi hatások miatt az aggályosnak ítélt jelenetek nem válhattak ki félelmet, mivel a perbeli műsorszám semmiféle olyan erőszakot megjelenítő elemet nem tartalmaz, amely az e korosztályhoz tartozók számára az egyéb gyermekeknek szóló mesékből ne lenne természetes, avagy ismerős. A perbeli műsorszám nem közvetített kettős értékrendet, hanem éppen a vicces ábrázolásmódon keresztül arra ösztönözte a gyermekeket, hogy legyenek bátrak, ugyanakkor a magasságra, mint lehetséges veszélyforrásra figyelmeztetett, amely a fóbiák kialakítására nem alkalmas, hanem sokkal inkább a gyermekek érdekét szolgálja. A perbeli műsorszámában megjelenő eltúlzott ábrázolásmód lehetetlenné

teszi a bemutatott jelenetek valóságként való kezelését, ezért a félelemkeltő hatás mértéke, a jelenetek kis száma és rövidege, valamint az erőszak ábrázolásának korlátozott módja miatt messze elmaradt attól a szinttől, amely esetében a törvényi korlátozás indokolható lenne. Így a perbeli műsorszám besorolásával nem sértette meg az Rttv. 5/B.§-ának (2) bekezdését, ezért az emiatti szankcionálása jogsértő.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte azzal, hogy a felperes által hivatkozott eljárási jogsértések miatt nem indokolt a határozat hatályon kívül helyezése, míg a felperes terhére rótt jogsértés körében a korábban tett nyilatkozatait megismételte.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340.§-ának (5) és (6) bekezdése alapján tárgyaláson kívül, a Pp. 253.§-ának (3) bekezdésében írtaknak megfelelően a felperesi fellebbezés és az alperesi ellenkérelem korlátai között eljárva vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság Pp. 206.§-ában írtaknak megfelelően a perben releváns tények feltárása mellett és a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával helyesen döntött, amikor elutasította a felperes keresetét. A felperes fellebbezésében olyan tény, vagy körülményt megjelölni nem tudott, amely fellebbezési kérelme teljesítését eredményezhette volna.

Mindezek folytán a másodfokú bíróság a Pp. 254.§-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság okszerű ítéleti indokolásával, és a fellebbezésre figyelemmel a következőket emeli ki. A jelen ügyben a bíróság elsősorban azt vizsgálja, hogy a keresettel támadott közigazgatási határozat érdemében megfelel-e a jogszabályi előírásoknak. Eljárási jogszabálysértés miatt csak akkor van helye hatályon kívül helyezésnek, ha az eljárási jogszabálysértés jelentős és a döntés érdemére kihat és az a bírósági eljárásban sem orvosolható. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Ket. 111.§-ának (1) bekezdésében írtakra is figyelemmel a perbeli esetben a döntés érdemére nem hatott ki orvosolhatatlanul, hogy a Ket. 29.§-ának (5) bekezdésében meghatározott valamennyi tartalmi elemet az alperesi tájékoztatás nem tartalmazta. Egyrészt, azért mert az alperes folyamatos ellenőrzést végző hatóságként erre irányuló külön értesítés nélkül is vizsgálhatja a felperesi műsorszolgáltatásban az Rttv. rendelkezéseinek megtartását, másrészt az alperes a határozat meghozatalát megelőzően tájékoztatta a felperest a perbeli műsorszám vizsgálatáról és az általa kifogásolt elemeket is ismertette. Ezáltal a felperesnek módja és lehetősége volt, hogy ügyféli jogait gyakorolja; ezzel élt is, hiszen érdemi nyilatkozatot tett és az abban előadott érveit az alperes értékelte is határozatában. Az alperes döntésében a feltárt tényállás ismeretében kimerítő indokát adta annak, hogy a perbeli műsorszám miért alkalmas az érintett korosztály fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, így a felperes minden alapot nélkülöző módon hivatkozott arra,

hogy a felülvizsgált alperesi határozat a Ket. 72.§-ának (1) bekezdés e) pontjában írt követelményeknek nem felelt meg, továbbá, hogy a döntés alapjául szolgáló tényállás nem valósághű. E körben saját álláspontjának elfogadását célzó állításai nem voltak elfogadhatóak. Mindezek alapján a felperes sem az elsőfokú eljárásban, sem a fellebbezésében a részéről eljárási jogszabálysértésként megjelölteken túl olyan releváns tényeket, körülményeket nem tárt fel, amelyek azt bizonyítanák, hogy az alperest olyan súlyos eljárási mulasztás terhelné, ami az ügy érdemi eldöntését jelentős mértékben befolyásolta, és a jog érvényesítését hátrányosan érintette volna.

Az Rttv. 3.§-ának (1) bekezdésében írtakból következően a felperes műsorszolgáltatásáért felelősséggel tartozik, figyelembe veheti orientáló jelleggel a Nemzeti Filmroda ajánlott korhatári besorolását és a külföldi példákat is, azonban ezek csak tájékoztató jellegűek. A felperesnek a klasszifikációt az Rttv. rendelkezéseire alapítottnak, a konkrét műsorszám tartalmát és üzenetét vizsgálva kell meghatározni.

Az alperesnek az Rttv. 5/B.§-ának (1) bekezdésével összhangban megfogalmazott 1494/2002. (X.17.) számú állásfoglalásából következően az I. kategóriába sorolt műsorszám nem tartalmazhat olyan mértékben félelmet és támadó indulatot keltő jelenetet, amelyet a 12 év alatti gyermek még nem képes feldolgozni, továbbá nem közvetíthet olyan magatartásmintát, amelyen keresztül az erőszak kritika nélkül jelenik meg, és amelyet a gyermek nem képes fikcióként értelmezni. Magasabb, II. kategóriába sorolást (Rttv. 5/B.§ (2) bek.) igényel az a műsorszám, amely a 0-12 éves korosztályba tartozó kiskorúban félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg, vagy félreérthet. Az ilyen műsorszám minősítése: 12 éven aluliak számára megtekintése nagykorú felügyelete mellett ajánlott.

A védendő korosztályok életkori sajátosságainak, befogadóképességének szem előtt tartása azt teszi szükségessé, hogy a műsorszámok besorolásánál a műsorszolgáltató szigorúan vegye figyelembe az egyes kategóriáknál irányadó szempontokat. A kiskorú gyermekek különböző fejlődési stádiumban más-más módon értik meg a televízióban látott történeteket, könnyen összetévesztik a látszatot a valósággal, a megkülönböztetés képessége csak fokozatosan alakul ki náluk. A kiskorúak világlátásának fejlődési irányát a rajzfilmekben látottak nagymértékben befolyásolják, és az abban szereplő figurák, karakterek, hősök és azok cselekedetei mintaként szolgálnak, az azokkal való azonosulás igénye a gyermekekben kétségtelen.

A Fővárosi Ítéltábla az alperessel és az elsőfokú bírósággal egyetértett abban is, hogy a perbeli műsorszámnak a határozatban kiemelt jeleneteiben bemutatott képek és elhangzott szövegek által kiváltott hatások együttevén szorongást keltő tartalmat jelenthettek a kisebb gyermekek számára. Az alkotók nem a kicsik értelmi szintjére szabott eszközökkel mutatták be, hogy a gyermekek számára esetlegesen még nem ismert szórakoztatási eszköz, a hullámvasút kipróbálásától való félelem hogyan oldható fel. Az elsőfokú bíróság által külön is kiemelt, abszurd humort

sugalló elemek a 12 év alattiak értelmi és érzelmi szintjének nem megfelelően kerültek ábrázolásra, ezért alkalmasak voltak, hogy a szülői felügyelet nélkül szórakozni vágyó nézőkben ijedtséget, félelmet, esetleg szorongást váltsanak ki. A perbeli epizódban kifogásolt jelenetek mindenképpen magyarázatot és értelmezési segítséget igényelnek, ezt pedig a I. kategória nem biztosítja a műsorszámot megtekintő kiskorúak részére. Mindezeket értékelve a legkisebbek biztonságérzetének megzavarására alkalmas perbeli műsorszámot a felperesnek II. kategóriába kellett volna sorolnia. Az Rttv. 5/B.§-ának (2) bekezdése szerinti jogsértés miatt a felperesnek az Rttv. 112.§-ának (1) bekezdés a) pontja szerinti legenyhébb jogkövetkezménnyel való szankcionálása a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére figyelemmel, valamint a további jogsértéstől való visszatartás eléréséhez szükséges volt.

A Fővárosi Ítéltábla a sikertelenül fellebbező felperest a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes másodfokú perköltségének a megfizetésére. A fellebbezési illeték összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46.§-ának (1) bekezdése értelmében - figyelemmel az Itv. alkalmazandó 39.§-ának (3) bekezdés c) pontjára - 36.000 forint; ennek viselésére a peresztes felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles.

, 2011. évi március hó 17. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Bacsa Andrea sk. előadó bíró,
dr. Vitál-Eigner Beáta sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő